

TARATIBU ZA UTOAJI WA LESENI ZA BIASHARA KATIKA HALMASHAURI YA WILAYA YA KILOSA

1. Ujazaji wa fomu ya maombi ya leseni za biashara (TFN 211 (Business license application form) kitengo cha biashara;
2. Ukaguzi wa maafisa Mipangomiji, Afya na Biashara. Ukaguzi huu unafanywa kwa baadhi ya Biashara mfano Bucha, Nyumba za kulala wageni, Migahawa, Mashine za kusaga, Mashine za kukoboa na Gereji.
 - > Afisa Afya anakagua na kutoa ushauri wa kiafya kulingana na aina ya biashara inayoombwa.
 - > Afisa Biashara anakagua fomu ya maombi ya leseni kwa kuangalia leseni ya biashara inayoombwa kama inakubalika kwa mujibu wa sheria ya leseni husika na kama taratibu zote zimezingatiwa.
3. Baada ya mchakato wa maafisa wa Halmashauri kukamilika kwa kuidhinishwa kupewa leseni, muombaji huwasilisha fomu ya maombi iliyoidhinishwa na Mamlaka ya mapato Tanzania, Mkoa Morogoro kwa ajili ya kufanyiwa makadirio ya kodi na kulipa kwa kadri atakavyoolekezwa na maafisa wa mapato. Hapo hupewa kibali cha kulipa kodi (Tax Clearance Certificate) ambacho huwasilishwa kitengo cha biashara.
4. **Utoaji wa Leseni**
 Mfanyabiashara huandaliwa hati ya malipo (Bill) kulingana na Biashara yake na anaenda kulipa bank ya NMB kisha anaandaliwa Leseni yake.
5. Muda wa leseni ni miezi 12 tangu leseni inapolipiwa baada ya leseni kwisha muda wake, mfanyabiashara anapewa siku ishirini na moja (21) za kulipia leseni yake bila faini akichelewa atalipia na faini ambayo uanza kwa asilimia ishirini na tano (25%) na huenda ikiongezeka kwa asilimia mbili (2%) kila mwezi.
6. Leseni za ushauri na utaalamu maalum pia hutolewa kwa ajili ya kutoa huduma ya ushauri na utaalamu ambapo mhusika ni lazima awe amesomea fani aliyoomba au kuajiri wenye sifa zinazotakiwa. Huduma hiyo ni kama maabara, wakandarasi mbali mbali, uuzaaji madawa, upulizaji wa madawa ya kuua wadudu (fumigation), huduma za hospitali. Utoaji wa huduma hizi mhusika anatakiwa awe amesajiliwa na Mamlaka au Bodi za uthibiti wa taaluma husika.

Na	Huduma/Utaalam	Mamlaka Husika
1	Ukandarasi wa ujenzi	Contractors Registration Board
2	Utengenezaji mahesabu/Ukaguzi wa hesabu	National Board of Auditors and Accountant
3	Upulizaji wa dawa za kuua wadudu kwenye mashamba,majengo	Tropical Pesticides Research Institute(TPRI)
4	Uwakili	Tanganyika Law Society
5	Udaktari	Medical Council of Tanzania
6	Uuzaji madawa na chakula vipodozi	Tanzania Food and Drugs Authority (TFDA)
7	Uuzaji wa dawa za binadamu	Tanzania Pharmacy Council

7. Ni kosa kisheria kufanya biashara bila kuwa na leseni. Adhabu yake ni kulipia shilingi 50,000 – 100,000 au kifungo kisichozidi miaka miwili au vyote viwili.

Masharti ya Kuomba na Kupewa Leseni za Biashara

1. Mfanyabiashara anapaswa awe na hati ya usajili iwapo anatumia jina la biashara (Certificate of Registration or Incorporation)
2. Kama ni Kampuni mwombaji awe na "Memorandum of Article of Association" ambazo zinaonyesha kuwa kampuni imeruhusiwa kufanya biashara anayoiomba.
3. Awe na mahali/ Eneo linalokubalika kwa aina ya biashara anayoiomba na isiwe vibanda viliyopo kando kando ya barabara.
4. Mfanyabishara aje na kivuli cha Cheti cha namba ya mlipa kodi (TIN) pamoja na cheti kinachoonyesha kuwa amelipa mapato kwa mujibu wa Sheria (Tax Clearance) ambavyo vyote vinatolewa na Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA).
5. Masharti mengine ya kupata Leseni hutegemea aina ya biashara mtu anayetaka kuanzisha mfano Mgahawa inabidi afuate taratibu zote za afya na kupima wafanyakazi wake.
6. Hati ya Utaalamu (Professional Certificates) kwa biashara zote za kitaalam.

Malipo

Kiwango cha ada ya leseni kinatofautina kulingana na aina ya biashara husika. Baada ya ulipaji wa ada hiyo mfanyabiashara atapatiwa stakabadhi kwa malipo halali ya Fedha yake

Kuhuisha (Kurenwi) Leseni za Biashara

Mfanyabiashara anayehuisha leseni anatakiwa aje na nakala ya Leseni iliyoisha muda wake pamoja na kibali cha mlipa kodi (Tax Clearance Certificate) kutoka TRA.

Wajibu wa Mfanyabiashara

1. Kulipia Leseni ya Biashara kila mwaka kwa mujibu wa makadirio
2. Ni jukumu la kila mfanyabishara kumiliki leseni katika eneo lake la biashara na kuiweka mahala pa wazi ili kuonekana kwa urahisi.

Faida za Mfanyabiashara kuwa na Leseni ni Pamoja na;

1. Kutambulika kama mfanya biashara halali
2. Husaidia kupata mikopo mbalimbali
3. Husaidia kupata fursa mbalimbali za kibiashara
4. Kuchangia katika uchumi wa Taifa (Ada)
5. Kuepuka usumbufu wa kufungiwa Biashara kwa kutokuwa na leseni halali.

USAID
 KUTOKA KWA WATU
 WA MAREKANI

